

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii. Concurse, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE DOTAȚĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Predică

rostită de Roman Ciorogariu în catedrala din Arad la 18 noemvrie 1912, ostașilor din Regimentul de infanterie 33.

Ostași, iubișilor mei fii sufletești!

Biserica ca o mamă bună se roagă neîncetat în sfințele ei servicii dumnezeiești, pentru înălțatul împăratul și regele nostru, pentru ostașii lui, pentru popor și pentru timpuri pacinice. Astăzi ne-am rugat îndeosebi pentru trimiterea darurilor cerești asupra steagului vostru ostășesc, pentru sfințirea armelor voastre, pentru întărirea brațelor voastre, pentru înălțarea sufletelor voastre la Dumnezeuul oștirilor și pentru trimiterea păcii de sus asupra tuturor, iar dacă soarta ar rupe aceasta pace să dea biruință armelor voastre și pe voi purtătorii lor să vă iee sub ocrotirea lui Dumnezeuască; astăzi este ziua rugăciunilor către Dumnezeuul nostru, ca să ne miluiască și îndrepte cărările spre bine.

Voi sunteți soldați inrolați de ocărnuirea țării sub steagul împărătesc pentru care ne-am rugat noi astăzi. Și eu sunt soldat, soldatul împăratului ceresc a Domnului nostru Isus Hristos. Steagul meu este crucea. Pe această cruce este chipul lui Hristos. Sub steagul acesta lupt contra tuturor dușmanilor adevărului și pentru biruința numelui lui Hristos. Cine se atinge de acest steag se atinge de împăratul meu, Hristos, și de împărăția lui biserica. Pentru cinstea acestui steag am să trăiesc în timp de pace și să mor în timp de războiu. Priviți la acest iconostas, pe el sunt chipurile apostolilor și martirilor, deasupra lor este steagul nostru, crucea, pentru care au murit moarte martiră ca nouă să ne deschidă împărăția cerească, acolo unde este pacea și fericirea vecinică. Acea ce este pentru noi crucea, aceea este pentru voi steagul vostru; precum pe crucea noastră este chipul lui Hristos, așa pe steagul vostru este pajura împărătescă, pajura țării voastre, a patriei noastre iubite.

Dar știți voi ce este patria? pământul în care zac osemintele părinților noștri! holda ce o arați și sămănați voi ca să dea hrană vouă și iubișilor voștri părinți, frați, surori și copii, doina

ce o cântați, limba ce o vorbiți și legea la care vă închinați, aceasta este patria voastră care acum vă chiamă să o apărați. Steagul este simbolul acestei patrii. Toată bucățica din acel steag este o parte din acel pământ strămoșesc cu viața depe el, din patria noastră, și un mărgăritar din coroana Domnitorului acestui pământ. Steagul acesta se poartă în fruntea oștirilor ca semn, că oastea aceasta nu este o adunătură de fiară sălbatice cari au de scop uciderea, ci oastea aceasta este floarea națiunii care își are un ideal, un scop sfânt de a apăra morminții strămoșilor noștri și casele celor vii. De câteori se va arăta acest steag în timp de pace și în timp de războiu, să vedeți în el chipul preamărit al Împăratului vostru, valra voastră părintească cu holda ei, pe părinții, frații, surorile și femeile voastre, libertatea lor și chipul lor vă va da țaria sufletească. Cine își apără steagul pe ai săi fi apăra. Așa este purtat steagul în armată ca odoarele sfinte purtate de preoți înaintea cărora înghenunchează bunul creștin. Înghenunchiați și voi cu evlavie înaintea steagului vostru sfințit, că el este odorul oastei creștine.

Și ne-am rugat, iubișii mei fii sufletești, pentru biruința armelor voastre. Arma soldatului nu este ferul rușinos al ucigașului, ci arma curată a oșteanului. Arma aceasta să nu tremure în mâinile voastre când vi-o dă în mână Domnitorul vostru, ca să vă apărați țara voastră, căci ea este sfințită să fie solia dreptății. Armele acestea în mâinile voastre sunt propta păcii, pentru care ne-am rugat astăzi, iar dacă ar fi să se rupă pacea, atunci ele sunt armele biruinței asupra protivnicilor voștri, scutul avutului și a familiei voastre.

Mai de demult se făcea jurământul pe sângele vărsat de propria armă, căci credeau, că în sânge este viața, sufletul omenesc. Voi a-ți făcut jurământ de credință Împăratului și Regelui vostru, după legea lui Hristos, pe sufletele voastre, căci sufletul vostru este viața. Jurământul acesta nu este lanțul cu care să lăntuesc sufletele, ci legătura sfântă sufletească, de a purta armele țării cu mândrie în timp de pace și cu bărbăție în timp de războiu. De n'ar fi aceasta așa, adevă-

„Pentru intrunirea cânteritilor în chor bisericesc, grăește §-ul 3 din Regulament, inițiativa o va lua preotul său conducătorul oficiului parohial, cu învățatorul, în contielegere cu comitetul parohial“.

Ce podoabă negrăit de frumoasă și înălțătoare ar constitui „chorurile vocale bisericești“ pentru fiecare bisericuță! Ar fi fost un „factor de cultură bisiceasca și națională“ „cu putere și lucrare nouă“ în viața noastră românească. Dacă preoții și învățătorii își înțelegeau „rostul chemării“ și intrupau dispozițiile Regulamentului, astăzi păstorii lor ar fi *adevărați credincioși* cu alipire și dragoste curată față de așezămintele culturale mai ales față de biserică și școală, „dedați și deprinși în regule de cuviința de buna purtare și conduită“. În toate săticelele chorul și-ar avea fondul de binefacere prin ce membri s'ar obișnui a săvârși și fapte de caritate creștinească, pe lângă acoperirea trebuințelor sufletești. Și țărani nu s'ar mai „înfundă în crășmele ucigătoare“.

Fruntașii bisericii și neamului de acum 20 și atâția de ani s'au gândit și la procurarea „nutrețului sufleteș“ pe sama poporului credincios, când au redactat „Regulamentul pentru înființarea de biblioteci poporale“.

Prin regulamentul acesta se dispune ca „pre lângă bibliotecile școlare, cari sunt proprietatea școlii și stau sub conducerea învățatorului, conținând opuri pentru tineret, se mai înființază în fie-care parochia biblioteca populară, conținând carti în stil popular, menite ca, desfătând prin instruire, se răspândescă în popor cunoștințe folositoare relativ la economia și agricultura, la maestrile și reunionile ce stau în legătura cu acoperirea lipselor cotidiene ale agricultorului, și în fine acele biblioteci totodata se contribuiescă la educațiune și moralitate“.

Biblioteca populară se zice mai jos se poate împreună cu biblioteca corului vocal și se va augmenta din donațiuni, ajutoare dela parohie și din taxe dela cetitori cari vor dori să ducă opuri de cetit acasă.

Bibliotecarul care se alege din sinul comitetului parohial „e detoriu se porțe inventariu și un diariu de intrate și esite, cari toate la finea anului se le prezintă Comitetului parohial spre censure“. Preoților și învățătorilor se recomandă, ca cercetând biblioteca populară, „se îndrepte atențiunea lectorilor cu deosebire de lectură lesne de întieles și plăcute, dar se fie cu atențiune ca plăcerea se nu degenereze la cetirea unor enarțiuni de acelea, din cari nu pot profita nici la înmulțirea cunoștințelor nici la desvoltarea sentiemintelor frumoase“.

Deci cinstite prietene avem și case de cetit, căci „locul bibliotecii trebuie să fie afară de edificiul școlar provăzută cu regulament intern“, avem biblioteci școlare și populare și „choruri vocale“ durere însă că numai pe hârtie.

Dar să mergem mai departe! În sinodul anului 1890 — sinod dealtcum peste măsură de rodnic în concluze și regulamente, se mai votează prin concluzul 128 și „Regulamentul pentru înființarea de casse școlare de păstrare“. Ideia „casselor de păstrare“ provine dela un profesor de pedagogie din Gand cu numele Laurent. În anul 1884 o prind referentul școlar din Arad într-o circulară subscrisă de episcopul diecezan recomandând cu căldură învățătorilor intruparea ideii salutare. — Se vede însă că și ideia aceasta a căzut în drum, de unde a pierit fără urmă, căci altcum nu ne putem închipui cum de s'a dat uitării chiar și regulamentul încât nu i-a răsărit nimănui în

6

minte mai ales acum doi ani când fie iertatul profesor cu multă inimă *Aurel Bratu* a pus în circulație ba chiar și în practică ideia „tovărășilor școlare“, și despre care harnicul profesor a scris și o broșurică. „Cassele școlare de păstrare“ se introduc zice Regulamentul, „ca astfel încă din școlă, tinerii se se pregătescă, cu teoria și cu practica pentru viața acelei comuni, la care vor apartine acusi ca membri activi“.

În comunele mai mari, „cassele școlare se introduc în mod obligatoriu“, „învățătorul însă nu este oprit a introduce între școlari unde i se da mana, și alte reuniuni, facendu-si regulaminte proprie, prin cari se-i conducă la întielegerea vietiei feluritelor reuniuni economice“.

Și ca să „îndrepte privirea nu numai spre ce ne aduce pământul, ci și spre munca palmelor noastre“ „sinodalnicii“ au discutat așa zicând an de an chestia „horti culturai, pomiculturai, mătăsăritului și albinăritului“, cerând ca „ramurile“ acestea să se „învete“ în seminarii, ca tinerii ieșind în viață să știe învăța și pe alții. În „seminarul Andreian“ s'a introdus într-o vreme „lucrul de mână“ ca obiect de sine stătător, și s'au făcut încercări pentru aplicarea principiilor profesorului Papst din Lipsca și în școlile noastre. Dela încercare încolo n'a izbutit.

N. F.

(Va urmă).

Din îndatoririle păstorilor de suflete.

(Urmare).

Înarmați cu tăria credinței evanghelice și doritori de buna stare sufletească a credincioșilor, păstorii de suflete trebuie să fie înțelepți ca șerpii și simpli ca porumbeii, dacă voesc a reuși cu succesul cerut de Mântuitorul prin a cărui trimitere îndeplinesc oficiul de păstori. Orice lucrare ca să dea rezultate bune trebuie făcută cu toată înțelepciunea; dar mai ales cele duhovnicești, pentru care pe lângă o deosebită prudență, se cere și o deosebită însuflețire cum și o pază serioasă de orice amestec de interese curat omenești. Înțelepciunea aceasta recomandată de Mântuitorul, o pune în evidență cu destulă tărie Sf. *Ioan Hrisostom*, când zice: Cum șarpele caută totdeauna să-și ferească capul, tot așa păstorul trebuie a sacrifica totul, avuțul, corpul, chiar vieața, nu numai credința. Căci credința este și rădăcina și trunchiul și dacă ea rămâne neatinsă, atunci poți perde totul, căci totul veți redobândi. Atunci va putea zice ca și sf. Apostol Pavel: Lupta cea bună m'am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit.

Preotului pe lângă prudență și înțelepciune i-se cere curățenie în suflet, sinceritate în actele sale, cu alte cuvinte o stare sufletească care să-l ridice la înălțimea chemării sale. Când li-se recomandă a fi simpli ca porumbeii, li-se atrage atențiunea asupra curățeniei al cărei imagină este porumbelul. Și numai așa va fi în lume ceea ce trebuie să fie, un inger pe pământ. Căci însușirile porumbelului, cum spune un scriitor apusan, reprezintă cele șapte daruri ale sf. Spirit: Porumbelul obișnuiește apă, spre a se afunda când vede uliul, și a fugi; acesta este darul *înțelepciunii* prin care cei sfinți se așează la izvorul cuvântului dumnezeesc, spre a se feri de cursele diavolului. Porumbelul alege boalele cele mai bune; acesta este darul *științei* prin care cei sfinți și caută hrana

sănătoasă pentru sufletele lor. Porumbelul ce hrănește prin streini; acesta este darul *sfatului*, prin care sfinții pe cei cari au fost imitatori ai diavolului, îi hrănesc prin cuvânt și exemplu. Porumbelul nu rupe nimic cu ciocul; acesta este darul *înțelegerii* cu care sfinții tâlcuiesc învățăturile cele bune nu după felul ereticilor. Porumbelul n'are fiere, acesta este darul *cuceririi*, prin care sfinții sunt liberi de mânia cea nerațională. Porumbelul clocește în scobiturile stâncilor, acesta este darul *tăriei* pe care cei sfinți le caută în minunile lui Hristos, care este o stâncă tare. Porumbelul are un oftat în loc de cântare; acesta este darul *temerii de Domnul* prin care cei sfinți găsesse pace în suspinul lor asupra păcatelor.

Dacă astfel va fi înarmat preotul și dacă în predica și lucrarea sa va pune grija cea mare pe care o recomandă Mântuitorul și sf. Apostoli, atunci folosul va fi mare în societate și de lucrarea cea bună se vor resimți toți câți se vor afla sub îngrijirea unui bun păstor de suflete. Căci este peste putință ca un om înțelept și curat cu inima, care știe ce trebuie să creadă și ce trebuie să facă, să nu obțină rezultatele cele mai bune, dacă activitatea sa va fi îndreptată înțelepțește și va căuta să o desfășoare prin dragoste către oameni. Nu trebuie niciodată păstorul să uite ceea ce Evangelia învață la Luca X, 5: *Și ori în care casă veți intra, întâi ziceți: pace casei acesteia. Va fi lucrarea mai grea sau mai ușoară, după împrejurări, dar succesul va fi asigurat. Preotul, apoi, nu se cuvine a uita că nu poate avea nici o bucurie, dacă n'are nici o luptă, deoarece: Fără luptă nici o victorie. Lupta va fi dată cu pace și pentru pacea caselor în care va avea de propovăduit și pacea și dragostea aduce cele mai frumoase rezultate, căci în todeauna păstorul de suflete trebuie să aibă în vedere că pentru liniștea și pacea lumii este așezământul Bisericii. Foarte frumos se exprimă în această privință sf. Ioan Hrisostom în Om. 32 la Matei: Dacă spun: Pacea fie cu voi, așa răspunde: Și cu spiritul tău, nu numai cu vocea, ci și cu cugetarea, nu numai cu cuvântul, ci și cu inima. Iar dacă tu aci spui: Pacea fie și cu spiritul tău, și afară de Biserică lupti cu mine, mă necinstești, mă defaimi, mă disprețuești cu batjocură și bătaie de joc, ce fel de pace este aceasta? Poți să mă defaimi de mii de ori, totuși eu îți voi striga pacea cu inimă curată și în înțelesul cel drept; ba nu voi zice nimic rău despre tine, căci am inimă de tată. Și dacă vr'odată îți fac muștrare, atunci fac aceasta din îngrijire pentru tine. Tu însă înmulțești supărarea mea, nu pentru că mă calomniezi nu pentru că nu mă primești, ci pentru că înlaturi pacea, fiindcă ai luat asupra-ți o grea judecată.*

Când păstorul de suflete oferă pacea casei în care intră, aduce liniștea în suflete și devine un element indispensabil pentru menținerea păcii și dezvoltarea membrilor încât nu se pot lipsi de el. Și cât de mult au făcut ucenicii Domnului prin pacea ce-au adus între oameni!

* * *

În activitatea sa pastorală preotul trebuie să nu uite că modelul lucrării sale are să-l ea dela Acela, care a instituit preoția și dela ucenicii săi dela cari avem toate învățăturile ce au să călăuzească pe preot în chemarea sa. Pe el nu-l va uita niciodată și dela El va cere în todeauna ajutor ca să reușească în lucrarea pastorală, căci El este stăpânul și conducătorul nevăzut al Bisericii creștine.

Sf. Apostol Pavel la II Timoteiu IV, învață: *Propovăduiește cuvântul, stai asupra cu timp și fără de timp, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și cu învățătura. Că va fi timp când învățătura cea sănătoasă nu o vor primi, ci după poftele sale își vor alege lor și învățători.* . . . , iar sf. apostol Petru la I ep. V: *Păstoriți turma lui Hristos cea dintre voi, purtând grija nu cu sila, ci de voie și dupre Dumnezeu; nu cu agonisele urâte, ci cu osârdie.*

Păstorul trebuie să știe în primul loc, că turma nu este a sa, ci a lui Dumnezeu. Mântuitorul Hristos a încredințat pe creștini îngrijirii preoților, dându-le puterea de ai conduce pe calea cea dreaptă a adevărului și mântuirii. Este aci un punct capital, pe care să nu-l uite niciodată păstorul, căci numai așa va avea vie în mintea sa răspunderea cea mare pe care o poartă și nu se va considera niciodată simplu om, între oameni ca ceilalți oameni cu însărcinări omești. De acest mare adevăr au fost pătrunși todeauna marii dascăli ai Bisericii creștine pentru cari preoția a fost considerată cu adevărata ei valoare și de aci și frica de a o primi cu ușurință.

Dacă păstorul are viu în mintea sa acest adevăr, atunci știe și răspunderea sa. În acest caz nu uita că Mântuitorul a dobândit pe creștini prin scump sângele său și deci ar avea o răspundere foarte mare, dacă ar neglija oficiul său, iar din turmă s'ar perde cineva. Îngrijirea de turmă trebuie a se face din dragostea pentru ea, așa cum Mântuitorul a iubit lumea. *A păstori turma lui Dumnezeu, zice fericitul Augustin, este o datorie a dragostei. Aci cari păstoresc oile lui Hristos cu simțământul că să voiască ca ei să le aparțină lor și nu lui Hristos, dovedesc prin aceasta că se iubesc pe ei și nu pe Hristos, că ei sunt însușiți de egoism; de stăpânire sau de pasiune, iar nu de dorința iubitoare de a ascultă, a ajuta și a plăcea lui Dumnezeu. Suspînând zice de aceștia Apostolul, că ei caută să fie ceea ce este al lor, și nu ceea ce este a lui Isus Hristos. În spiritul acestei învățături păstorul, care trăiește cu turma, se va identifica cu ea așa ca să nu-i lipsească din minte datorita, ce are de a îngrijii de toate necesitățile păstorilor, de a îndrepta dela ei relele și lipsurile, de a le da puțința a ști cât mai bine datoritiile de creștini, de a-i ajuta în toate, fără însă de a se abate dela preocupările principale și inerente misiunii sale.*

Îndeplinirea datoritiilor de păstor trebuie a se face de bună voie și nu din constrângere. La primirea preoției nimeni nu silește; deci, cel ce primește misiunea de preot, nu se cuvine a se lăsa dus de puterea celui mai mare ci de bună voia sa, căci numai astfel preoția va fi o misiune și păstorul un misionar. Dragostea către Acela, căruia aparține turma, să fie imboldul pentru îngrijirea turmei; altul nu este păstor de suflete după învățătura Mântuitorului și a Bisericii. Lucrarea din datorie nu aduce rezultate bune, nu încălzește nici pe păstor nici turma. Și cu o lucrare rece, rezultatul al unei simple datorii de funcționar, nu se menține și cu atât mai puțin se dezvoltă sentimental religios.

Dacă însă păstorul de suflete are în sine focul sacru al chemării, dacă știe că totul în societatea creștină trebuie să se razime pe doctrina Mântuitorului, care cere nu numai vorbe ci și fapte, atunci va înțelege, că Biserica lui Dumnezeu este vieța, cum zice sf. Apostol Pavel, și nu va încetă un moment de a face ca vieța să domnească între toți și pentru toți. Atunci va face și preotul ca principala lui grijă să fie

legea și utilitatea ei pentru popor și va urma pe sf. Pavel, care nici nu mănâcă nici nu bea tot timpul cât fi era necesar pentru preocupările sale, ci se ruga și căută mijloacele cele mai bune pentru reușita sa, cum foarte bine se exprimă un părinte bisericesc: *Paul, acest veghetor al lumii, a mântuit toate popoarele prin rugăciunea sa stăruitoare, el care ne spune mereu: Imi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos, dela care vine tot neumul în ceruri și pe pământ, ca să vă dea vouă, după bogăția măririi sale, ca cu putere să vă întărească prin Duhul lui, întru omul cel dinlăuntru, ca să locuiască Hristos prin credință în inimile voastre. Vezi tu puterea rugăciunii? Cum se zidesc cu aur, cu pietre prețioase și marmură casele regilor, tot așa prin rugăciune templul lui Hristos. Ce casă n'a zidit Paul Domnului prin rugăciunea sa sfântă? El, care a cutreerat pământul ca în sbor, stă în închisoare, suferă flagelațiuni, poartă fiare, trăiește în răni și pericole, și peste aceste scoate diavoli, înviază morți, vindecă boale, întărește pământul cu rugăciunea; după învieri din morți aleargă el la arma rugăciunii. La acest mare Apostol se vede, ca și la toți ucenicii Domnului, dragostea cea mare pentru omenire și păzirea cu cea mai mare sfințenie a învățaturii, căci în el trăia Hristos și vorbea prin el și Hristos era întreaga sa viață. Și de aceea și dragostea turmii este mare pentru el. N'avem decât să ne gândim la cele ce cetim în Faptele Apostolilor: *Și din Milet trimițând în Efes a chemat pe presbiterii bisericii. Și dacă au venit la el a zis lor: voi știți, din ziua cea dintâiu întru care am intrat în Asia, cum am fost cu voi în toată vremea. Slujind Domnului cu toată smerenia și cu multe lacrimi și ispite care mi s'au întâmplat mie întru viclășugurile Iudeilor... și acestea zicând plecându-și genunchele său împreună cu toți, s'a rugat. Și multă plângere a fost tuturor; și căzând pe grumazii lui Pavel, îl sărută pe el. Cuprinzându-i jale mai vârtos pentru cuvântul care a fost zis, că nu vor mai vedea fața lui, și-l petrecură pe el la corabie. Iată, în puține, cât de mult face grija de oameni și lucrarea cea bună din dragoste, care prefăce peste tot lumea și o face să simtă efectele salutare ale legii, dând păstorului considerația ce merită și alipindu-se de el cu iubire și încredere. Și un astfel de păstor nu se revoltă; nu urește pe frați, nu se desparte de ei, nu hulește și nu se consideră de sfânt; ci zice la I. Timotei I, 15: *„Între păcătoși sunt eu cel dintâiu”*, iar în grija de omenire alergă peste tot, propovăduia învățătura, înlătură erorile, întărește credința și suferă pentru ea. De aceea cu drept cuvânt Sf. Grigorie dela Nazianz zice despre activitatea sf. Pavel: *luptă pentru toți, se roagă pentru toți, pune ardoare pentru toți, se înflăcărează pentru toți.***

Lucrarea pastorală a sf. Apostoli este atât de mare încât dă rezultatele cele mai frumoase, cum ni se arată în istoria vieții lor. Cătră ei trebuie să-și îndrepte păstorii de suflete privirile lor și dela ei să se învețe ce au de făcut, dacă vor să meargă pe calea cea bună și adevărată. De la ei vor învăța cum trebuie a lucra pentru turmă și vor înțelege adevăratul lor rol, ca să nu greșescă în aprecieri ce despart pe pastori de turmă: *Păstori și creștini trebuie împreună a lupta contra inimicilor mântuirii.*

Întreaga viață a păstorului de suflete trebuie să fie întemeiată pe iubire, căci din dragoste pentru lume a venit pe pământ Mântuitorul, a suferit și a fost răstignit pe cruce. Dragoste au arătat ucenicii Domnului, propovăduind cu timp și fără timp, suferind tot felul de greutăți și luptând până la moarte. Dragostea

a condus pe sfântul Apostol Pavel la lucrarea de care am amintit; dragostei servește sf. Apostol Ioan, supra-numit și apostolul dragostei: *Copii, să ne iubim nu cu vorbe și cu limba, ci în faptă și în adevăr.*

* * *
Va urma.

Nr. 89—1913.

Băncile și Asociațiunea.

Biroul central al „Asociațiunii” a făcut un apel cătră direcțiunea „Solidarității” și cătră toate direcțiunile băncilor, rugându-le să sprijinească propaganda economică a „Asociațiunii”. Apelurile sunt de următorul cuprins.

I.

Onor.

Directiuni a băncilor asociate „Solidaritatea” Sibiu.

După cum știți „Asociațiunea” de trei ani a angajat un conferențiar agronomic, care stă permanent în serviciul instituțiunii noastre și cutrieră satele românești din diferite ținuturi, ținând prelegeri practice din domeniul agriculturii, viticulturii etc. și dând poporului tot felul de sfaturi economice.

Dela începutul anului 1910. conferențiarul agronomic al „Asociațiunii” a ținut în total 102 prelegeri, a scris mai multe tractate populare și articole economice și a dat îndrumări pentru înființarea de însoțiri, obținând în multe părți rezultate multămitoare.

Această propagandă economică a conferențiarului nostru agronomic credem că trebuie apreciată și sprijinită și din partea băncilor noastre. Întărirea și înaintarea economică a țărânimii pe care a avut-o și o are în vedere Asociațiunea prin angajarea acestui specialist, va contribui, fără îndoială, și la înflorirea institutelor noastre financiare. De aceea nu ne îndoim că on. direcțiuni ale băncilor noastre ne vor da tot sprijinul să putem continua și desăvârși munca noastră, ce țintește educația economică a țărânimii.

„Asociațiunea” dispune de prea puține mijloace pentru a acoperi multele cheltuieli împreunate cu activitatea ei multilaterală, și e avizată la sprijinul obștei românești, pentru cultura căreia și lucrează.

Vă rugăm deci, să binevoiți a face și D-Voastră un apel cătră băncile asociate, să binevoiască a cedă o parte din cvota lor filantropică pentru „Fondul cultural al băncilor”, administrat de „Asociațiune”. Acest fond în anii din urmă n'a fost de loc alimentat, ceea ce dovedește, că băncile noastre nu prețuesc în destul mizațiile de înaintare culturală și economică ale „Asociațiunii”.

Cedând băncile în fiecare an o parte din cvota lor filantropică, ar pune bază unui fond însemnat, din care s'ar putea acoperi cheltuielile împreunate cu propaganda economică sistematică, pornită de „Asociațiune”.

Vă rugăm deci să binevoiți a îndemna printr'un circular institutetele noastre financiare să contribuie în fiecare an la *fondul cultural al băncilor*, administrat de „Asociațiune”. (Sunele să se trimită direct oficiului de casă al „Asociațiunii”, Sibiu, str. Șaguna 6).

În aceeaș circulară Vă rugăm să binevoiți a îndemna băncile noastre, să se înscrie, fie ca membri

fundatori (cu taxa de 400 Cor.), fie ca membri pe viață (cu taxa de 200 Cor.) la „Asociațiune“.

Primiți, Vă rugăm, încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, 5 ianuarie 1913.

Andrei Bârseanu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

II.

Apel către toate băncile.

Onorată Direcțiune,

Credem că cunoașteți activitatea ce o desfășură „Asociațiunea“ pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru. Știți desigur și aceea, că mijloacele materiale ce stau la dispoziția însoțirii noastre culturale, sunt așa de neînsemnate, încât numai cu mari greutate își poate îndeplini misiunea.

Datoria tuturor cărturarilor și tuturor institutelor noastre financiare e, să vină în ajutorul „Asociațiunii“, înscriindu-se printre membrii ei și lucrând în cadrele ei pentru luminarea poporului.

Trebue să constatăm cu multă părere de rău, că o parte a cărturării noastre și a băncilor nu-și împlinește această datorie față de neam.

De aceea ne permitem să facem un nou apel către toți Românii de inimă și înzestrați cu conștiință națională, să binevoiască a intra în șirul membrilor „Asociațiunii“.

În special rugăm on Direcțiune să înscrie banca ce o conduce, fie ca membru pe viață (cu taxa de 200 Cor.), fie ca membru fondator (cu taxa de 400 Cor.) al „Asociațiunii“ și să îndemne pe toți funcționarii să se înscrie fie ca membri ordinari (cu taxă de 10 Cor. anual), fie ca membri ajutători (cu taxa de 2 Cor. pe an).

Membrii fundatori, pe viață și ordinari ai „Asociațiunii“ primesc gratuit revista „Transilvania“ iar membri ajutători primesc zece broșuri și un Calendar din „Biblioteca populară a Asociațiunii“.

Pe mai mulți ani s'a înființat la Asociațiune un fond cultural al băncilor, cu scopul de a sprijini propaganda economică a „Asociațiunii“.

Acest fond, însă, a fost uitat de băncile noastre, așa că nu arată nici un spor.

Vă rugăm deci, să binevoiți a vota în fiecare an, din cvota filantropică a băncii D-Voastre o parte pentru fondul cultural al băncilor, administrat de „Asociațiune“. Dacă toate băncile noastre îl vor alimenta regulat, în fiecare an, acest fond va da un nou avânt, nu numai „Asociațiunii“, ci, în genere, înaintării noastre culturale.

În nădejdea, că nu veți da uitării instituțiunea noastră, îndeplinindu-Vă astfel o datorință națională, Vă rugăm să primiți încredințarea deosebitei stime, ce Vă păstrăm.

Sibiu, 5 ianuarie 1913.

Andrei Bârseanu m. p.,
prezident

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

Nr. 103/1913.

Concurs.

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se publică concurs pentru „premiul Andrei Murășan“ de 300 cor. pe anul 1912.

La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1912, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune de literatură populară.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 aprilie st. n. 1913 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1913.

Sibiu, 25 decembrie 1912.

Andrei Bârseanu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

CRONICA.

Boboteaza în Arad. S'a sărbătorit cu deosebită solemnitate. După terminarea sîntei liturgii oficiată de P. S. D. Episcop Ioan I. Papp, cu mare asistență preotească s'a săvârșit în fața catedralei pe piața Tököly sfințirea apei. La acest act a asistat și regimentul 33 în frunte cu o companie de onoare, care a dat salvele de onoare la sfințirea apei. După sfințirea apei au fost stroșiți cu aghiasmă toate companiile cari erau postate în formațiune de coloane pe piața Tököly, erau peste 2000 soldați sub comanda d-lui maior Winkler. Caracteristic e că în vremea ce să făcea sfințirea apei la noi, soldații români de confesiunea gr.-cat. se cuminecau în biserica romano-catolică din oraș împreună cu romano-catolici, căci gr.-catolicii sunt atașați bisericește la romano-catolici în armata noastră, în vreme ce gr.-catolicii au biserică în Arad și se cuvine să fie cu aceasta mare sărbătoare la biserica lor ostași gr.-catolici români. Aceasta sigur că nu e vina comandamentului militar ci a oficiului parohial gr.-cat. care nu-și reclamă parohienii pentru sine. După săvârșirea actului religios P. S. S. d-nul Episcop a dat masă bogată la care au fost invitați toți oficerii români din garnizoane, preoții conlurgsiori și fruntași din Arad. La masa episcopescă s'au rostit calduroase toaste pentru P. S. S. și pentru soldați. Legătura sufletască dintre biserică și armată devine tot mai strinsă, spre bucuria obștească a credincioșilor nostri. Aceasta legătură este izvorul de viață al armatei.

Preparanzii în armată. D-nul ministru de culte și instrucțiune publică atrage atențiunea preparanzilor de a-și însuși titlul de îndreptățire la favorul serviciului activ de voluntar pe un an cel mult la chemare citare și anume înainte de vizitarea medicală, căci în lipsa acestei reclamară de drept vor fi nevoiți a face stagiul militar ordinar (adecă de 3 ani), deoarece aplicația de învățător la cutare școală publică nu îndreptățește la transpunerea în cadre.

Pentru sămănăturile de primăvară, Inaltul ministru, dto. 11 ianuarie c. Nr. 109. 237 ne pune în vedere, că a însărcinat societatea numită „Magyar Mezőgazdák

Szövetkezete" să adune grâu de primăvară și grâu umblător (tavaszi és járó buza) pentru sămănatul de primăvară și să-l pună în vânzare pentru economi cu prețul de 28 (douăzeci și opt) cor. de maja metrică, inclusiv sacul și transportul până la stațiunea căii ferate a cumpărătorului. Doritorii să se adreseze de-a dreptul la „Magyar Mezőgazdák szövetkezete“ în Budapesta (V. Alkotmány u. 31) care va îndeplini comanda în rândul, în care au intrat și cu unica restricțiune că unuia și aceluiaș producător nu i-se poate vinde din aceste două semințe mai mult decât 100 măji m. În lipsa mare de sămăntă recomandăm economilor noștri să se folosească cu toată graba de favorurile de sus, iar în scopul procurării apelăm la cărturarii noștri dela sate să conscrie pe economii cari reflectează la sămăntă, iar consemnarea lor cu cantitatea sămăntei pentu u fiecare, cu indicarea comunei și a stațiunii de căi ferate mai apropiată, s'o transpună fără zăbavă la societatea amintită. Sibiu, 17 ianuarie n. 1913. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“. Pant. Lucuța m. p. prez. Vic. Tordășianu m. p. secret.

Spre știre. Aducem la cunoștință, că guvernul țării, prin actul său Nr. 107.866/912 a scos din folosința școalelor populare următoarele manuale: 1. Curs practic de limba română. Etimologie, Sintaxa, Stilistica, Ortografie și Literatura pentru clasele III, IV, V, și VI, ale școlii primare de Iuliu Vuia, inv.-director. Motto: Vorbiți, scrieți românește pentru Dumnezeu. Ediția I—IV.-a. Arad. Tiparul tipografiei diecezană. Editura autorului. Prețul 60 fileri. 2. Ioan Popescu. Carte de citire II. pentru școalele populare române, prelucrate de dr. Petru Span. Edițiunea I - X. (Mai înainte: a doua carte). Sibiu Tipografia arhidiecezană. 3. Ioan Popescu. Carte de citire III. pentru școalele populare române, prelucrate de dr. Petru Span. Edițiunea I—VI. (Mai înainte: A doua carte). Sibiu. Tipografia lui W. Kraft.

Cronica bibliografică.

A apărut revista pentru literatură, artă și știință „Luceafărul“ Nr. 1, 1913 cu următorul cuprins bogat și variat: Octavian Goga: An nou — vremuri nouă. Maria Cunțan: Foi în vânt (poezii). I. Agârbiceanu: Pace. I. N. Părvulescu: La nuntă (poezie). Oclav Minar: Eminescu și „Junimea“. Ecaterina Pitiș: Cântece (poezii). I. Agârbiceanu: Arhanghelii (roman). Gheorghe Stoica: O țară nenorocită. Dr. G. Oprea: † Spiru C. Haret. Dări de seamă: Traian S. D.-Șoimu Pompiliu Eliade: Cu privire la Maurice Maeterlinck. Cronici. Ilustrațiuni.

Concurs.

Pe baza concluzului Venerabilului Consistor diecezan de sub Nr. 1964/1912, susținut și de Preavenatul Consistor metropolitan prin concluzul Nr. 446 M. 1912, pentru îndeplinirea parohiei a doua din Timișoara Franciscin (Mehala) se scrie în consonanță cu dispoziția Ven. Consistor eparhial de sub Nr. 7738/912 concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele împreună cu aceasta parohie sunt:
1. Trei pătrări ($\frac{3}{4}$) din sesiunea parohială, pă-

mânt arător și fanațe într'un complex de 24 jughere și 1457 st. □ catastrali, ce se atîă în partea de hotar „Seliște“ în jurul magazinului de praf de pușcă și pe lângă sesiunea parohială a comunei bisericești sârbe.

2. Venitul de bir și stole legale dela parohienii aparținători acestei parohii, și adevă cari locuiesc în partea dreaptă a drumului de țară, ce duce dela Timișoara cetate spre Szakálháza.

3. Intregirea dotației corespunzătoare din vistieria statului pe baza Art. de lege XIV. din 1898 și Art. de lege XIII. din 1909 nu este asigurată, dar nici comuna bis. nu se deobligă a prestă din propriile sale resurse în înțelesul legii în vigoare diferența întregei dotații preotești față de alegândul.

Parohia fiind de clasa I. (primă) dela reflectanți se cere cvalificația normală prin concluzul Veneratului Sinod eparhial de sub Nr. 84 II/1. 1910.

Alesul va avea să se îngrijască însuși de cvartir pentru sine, va avea să supoarte toate contribuțiunile publice după dotația sa, va avea să provadă catehizarea la școala confesională și de stat fără altă remunerațiune dela comuna bisericească; va avea să îngrijască de trebuințele sufletesti a credincioșilor aparținători parohiei sale, iar la serviciul divin în S-ta biserică se va perondă săptămănal cu preotul a celeilalte parohii.

Recursele ajustate c docum. teile prescise și adresate comitetului parohial din Timișoara Franciscin [(Mehala) Temesvár Ferencváros] se vor înaintă în termenul legal la oficiul protopresbiteral din Timișoara (Temesvár Gyárváros) având recurenții a se prezentă cu observarea § lui 33 a Regulamentului pentru parohii în S-ta biserică din Timișoara Franciscin spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința com. par. gr. ort. rom din Timișoara Franciscin ținută la 18 noemvrie (1 dec.) 1912.

Ioan Plavosin
paroh, preș. com. par.

George Gruin
notar.

În conțelegere cu: Ioan Oprea adm. protopresbiteral.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr. ort. rom. din Bucováț (Bükksfalva) protopresbiteratul Timișorii se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele emolumente: 1., Salar fundamental 1000 cor. și cuincuenalele prescise de lege; 2., cortel în edificiul școlii constatător din 2 odăi podite, cuină și cămară apoi grajd cu un despărțământ; 3., grădină școlară; 4., pentru conferințele învăț. întru cât va lua parte 12 cor.; 5., pentru scripturistica 5 cor.; 6., dela înmormântări unde va fi poftit 1 coroană.

Pentru curățirea și încălzirea salei de învățământ se va îngrijl comuna bisericească. Curățirea locuinței va cădea în sarcina alesului.

Alesul va fi obligat să provadă și strana în sfta biserică, să conducă regulat elevii la slujba dzeiască instruind atât pe cei dela școala de toate zilele cât și tinerimea în cântările și răspunsurile liturgice. Totodată să îndatorează a instrua și elevii școlii de repetiție.

Dela recurenți să recer cel puțin 2 clase gimn. reale ori civile. Aceia cari vor avea pregătire mai bună și cari vor dovedi că sunt capabili de a înființă și conduce cor vocal vor fi preferiți.

Pentru conducerea corului se asigură remunerațiune corăspunzătoare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și

înaintă recursele ajustate cu documentele prescrise în „Regulamentul pentru org. inv.” și adresate comitetului parohial din Bucovăț, la oficiul protopresbiterat gr. ort. rom. al Timișorii (Temesvár Gyárvaros), totodată să recere să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic — dar nici de cum în ziua alegerii.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Bucovăț la 8/21 dec. 1912.

Constantin Micu
preot, president.

Ioan Surdu
notar.

În conțelegere cu: Ioan Oprea adm. ppresb.

—□—

1—3

În urma ordinului Ven. Consistor diecezan de sub nrul 5792/1912 pentru îndeplinirea postului vacant învățătoresc din Trăoaș (Torjás) prin aceasta public din oficiu concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 500 cor. 2. Venitul pământului inv. 100 cor. 3. Pentru scripturistică 10 cor. 5. Pentru conferințe 20 cor. 5. Cvarțir liber și grădină.

Cei ce doresc să ocupe acest post se avizează, ca recursele lor instruite conform regulamentul să le trimită la oficiul protopopesc din Mariaradna, iar dâșii să se prezintă în sfta biserică din Trăoaș spre a se arăta poporului.

Mariaradna la 9/22 ian. 1913.

Procopiu Givulescu protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru ocuparea stațiunilor învățătoresci cantonale mai jos înșirate, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în acest organ, pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1. **Camna:** 1. În bani gata dela parohie 600 cor. 2., 400 cor. ajutor dela stat, 3., lemnele de lipsă în natură pentru școală și învățător, 4., spesele de conferință și scripturistică cu sumele fixate în actul de dotațiune, 5., cvarțir și grădină în natură.

2. **Minead:** 1., În bani gata 200 cor., 2., 4 Hl. cucuruz, 3., scripturistică 5 cor., 4., conferința 6 cor., 5., 24 metri de lemne a 5 cor. din cari jumătate compete învățătorului iar jumătate salei de învățământ, 6., cvarțir și grădină.

3. **Paiușeni:** 1., Bani gata dela comuna bisericăscă din cult 100 cor., 2., 16 metri lemne pentru încălzit, 3., ajutor dela stat 400 cor. care este votat, 4., scripturistică 10 cor., 5., conferința 10 cor., Cvinvenalele se vor cere dela stat după un serviciu de 5 ani în aceasta parohie. Locuință în natură: 2 chilii, cuină, cămară, grajd și grădină de legumi. Învățătorul care va fi ales, este îndatorat a conduce strana în dumineci și sârbători și a cânta la sfta biserică la sfta liturgie cu pruncii.

4. **Slatina:** 1., În bani gata 200 cor., 2., pământ învățătoresc 6 cor., 3., 10 Hl. bucate parte grâu, parte cucuruz, 130 cor., 4., 24 metri de lemne 120 cor., 5., desdaunare pentru teritorul ce-l ocupă în grădina școlii colna mașinei de călcat a unui consorțiu 5 cor., 6., conferința 10 cor., 7., scripturistică 10 cor., 8., cvarțir și grădină computată în 50 cor.

5. **Susani:** 1., În bani gata 160 cor., 2., 6 Hl. cereale parte grâu, parte cucuruz 60 litre păsulă,

3., 5 stângini de lemne 100 cor., 4., conferința 6 cor., 5., scripturistică 5 cor., 6., cvarțir și grădină.

6. **Vasoaia:** 1., În bani gata 1000 cor. dela parohie, 2., conferință 12 cor., 3., scripturistică 8 cor., 4., pentru încălzitul salei de învățământ 3 stângini de lemne, 5., cvarțir și grădină în natură.

În stațiunile acestea vor putea în lipsă de învățători (parte bărbătească) competi și învățătoare (parte femeiască) și eventual vor putea fi alese. În ori care din aceste stațiuni alegându-l va avea să se îngrijască și de cantorat fără altă remunerație și să conducă școlarii duminica și în sârbători la sf. biserică. La toate stațiunile sus înșirate este asigurat respective se va asigura eventualul ajutor dela stat respective cvinvenalele recerute. De curatoratul salelor de învățământ tăerea lemnului pentru școală se va îngriji respectiva comună bisericăscă. Comunei bisericăști li stă în drept a răscumpăra naturalele de bucate și lemne în bani după cum sunt prețuite în concurs. Doritorii de a ocupa vre un post din stațiunile de sus, recursele adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescrise, vor avea a le subșterne P. O. oficiu ppresbiteral în Buteni (Körösbökény) comit. Arad până la 30 zile după publicarea acestui concurs, având a se prezenta în careva duminică ori sârbătoare în sfta biserică din comuna în care a recurs spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Körösbökény (Buteni) la 17/30 decembrie 1912.

Comitetele parohial.

În conțelegere cu Iuliu Bodea adm. ppesc.

—□—

2—3 gr.

În baza ordinului Vener. Consistor orădan de sub Nrul 2405/912 B., pentru îndeplinirea postului de paroh din parohia de clasa a III. Chișlaz (Vámosláz), se publică concurs, cu termen de alegere de 30 zile dela întâia publicare în organul diecezan.

Beneficiul acestui post se cuprinde în următoarele:

1. Locuință liberă corăspunzătoare din 3 odăi, bucătărie, cămară cu supraedificatele de lipsă precum și o grădină mare de legume.

2. Pământ estravilan 16 jug. a) 1200□ st. în doană table.

3. Drept de pășunat pentru 6 vite cornute.

4. Bir dela fiecare casă cu pământ 1, dela casă fără pământ 1/2 vica grâu, săcară sau cucuruz, sau răscumpărată vica a 2 cor. 50 fil.

5. Stolele uzuete și anume: botez 80 fil.; eununie 6 cor.; sfeștanie 1 cor.; maslu 2 cor.; înmormântare mică 2 cor., mare 6—12 cor.

6. Intregirea dela stat după calificațiunea celui ales. Darea o supoartă parohul.

Parohul va avea să provadă catehizările tuturor școlarilor dela ori-că școală aflătoare în parohie, fără să pretindă însă dela biserică remunerațiune specială.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înaintă recursele ajustate regulamentar, — și adresate comitetului par. din Chișlaz, — la oficial protopopesc din Oradea mare (Várad-Velence), având — cu observarea dispozițiilor din Reg. pentru parohii — a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Chișlaz, pentru a-și arăta desteritatea în rituale, oratorie.

Chișlaz, la 15/28 noemvrie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Andrei Horvath adm. protopopesc.

—□—

3—3